

TE-JE-KA veya JE-ME-O?

Ayhan SOL
MTA Genel Müdürlüğü

1987 yılında Türkiye Jeoloji Kurumu kapatıldığında "Kurumca yalnızca bilimsel çalışmaların sürdürüldüğü ve Jeoloji Mühendisleri Odası'nın kurumdakiler tarafından yalnızca siyasetle uğraşan bir "güruh" olarak değerlendirildiği halbuki bilim v© siyasetin iç içe olmasından dolayı bu faaliyetlerin ikisini bîrden sürdürecektök bir kurumun olması gerektiği" gerekçe olarak gösterilmişti. Olasılıkla bu şekilde düşünüp Kurum'un kapatılmasına destek verenler Oda'nın jeoloji mühendislerinin meslökî hakları için uğraş veren ve bu arada da demokratik bir kitle örgütü olarak ülkede özellik!© yerbilimleri ile ilgili politikalar olmak üzere tüm insanları ilgilendiren konularda politika üretilmesinde demokratik bir baskı grubu oluşturacağını düşünmüşlerdi. Hatta belki de kurumun kapatılmasına sıcak bakmayan bazı kişiler bil© böyle tek merkezli bir gücün meslekte büyük atılımlar yapacak gücü v© çekimi oluşturacağını ummuş olabilirler. Sonuç olarak nedenleri ne olursa ofsun kurum kapatılmış v© oda rakipsiz olarak yoluna devam etmiştir. Pekala» verilen^ sözler ve üyelerin beklentileri gerçekleşmiş midir? Gerçekten atılan taş ürkütülen kurbağaya değmiş midir? Çünkü bilindiği gibi kurum kapatılınca buna karşı olan oldukça büyük bir kitle oda ile ilişkilerini askıya almış sonra ancak bunların bir kısmı tekrar oda ile barışırken bir kısım kişi ya üyelikten ayrılmış ya da ilişkilerini ©n düşük boyutta tutmuştur.

Son dönemlerdeki yönetimli«rin ©n çok övündükleri konuları dinleyince İnsan şu soruyu sormadan edemiyor; Peki o zaman TJK'yı nadan kapattınız? bu sorunun sorulmasındaki ©n önemli ne-

den yakın geçmişteki oda yönetimlerinin en çok gururlandılar» konunun yayınlarda yaptıkları "müt-hiş patlama", düzenledikleri "müt-hiş güzel" kurultaylar» uluslararası bilimsel etkinlikler vesairesidir. Yani bunların hepsi bilimsel etkinliklerdir. Kuşkusuz bu çalışmalar (eğer gerçekten söylendiği gibi başarılı ise) takdir© diğer. Biz de bu ilerlemeleri yürekten alkışlarız. Ancak ©ger yapılan tüm önemli çalışmalar yalnızca bilimsel faaliyetler il© sınırlıysa ve jeoloji mesleğinin önemi gün geçtikçe azalmakta iken, ^İnlere© jeoloji mühendisi işsiz kalıyor ve seslerini duyumuyorlarsa ve bütün bunlara rağmen hala bir çok üniversitede jeoloji bölümleri açılıp niteliksiz eğitim verilirken odanın tek yaptığı "biz bu durumu kınıyor v© desteklemiyoru"dan öteye geçmiyorsa, kurumlarda meslekdaşların büyük sıkıntıları görmezlikten geliniyorsa, yerbilimleri ile ilgili açılan yeni kuruluşlara yapılan atamalarda bilimsel v© mesleki yeterliliğin aranıp aranmadığı gibi konularda den©tl©m© görevleri yapılmıyorsa, ülke genelinde yapılan özelleştirme girişimleri» küçültmeler v© kapatmalarla ortaya çıkan yeni siyasî v© ekonomik tabloya yalnızca üyelerinin bil© görmediği raporlar yazılarak katkıda bulunuluyorsa, mühendisleri çok yakından ilgilendiren memurların sendikalaşma faaliyetin© destek olunacağına düpedüz köstek olunduysa her üyenin tabii olarak 'piki o halde TJK'yı kapatmaya ne gerek vardı, bu kurum sizin bu öğrenerek yaptığınız işi©n şimdikinden daha iyi yapıyordu' diy© sormaya hakkı vardır. Gerçekten d© Kurum gösterdiği performansla uluslararası bir nitelik kazanmak üz©r© olan,

GÖRÜŞ

bilimsel faaliyetleri tanınan» bilinen ve saygı duyulan bir kuruluştur. Bir başka yönü ise yerbilimi* nin tüm alanlarını bünyesinde barındıracak bir yapısı vardı. Yalnızca jeoloji mühendisleri değil jeofizikçiler, jeomorfoloğlar» paleontologlar, vd. gibi yerbilimlerinin tamamının varolabileceği ortak bir platformdu. Bugün farklı yerbilimleri disiplinleri arasındaki ilişkilerin iç içe geçtiği bir dönemde tüm yerbilimcilerin konuşabileceği ortak dilin yaratılabileceği yer olabildi. Böylece belki de şimdi odalar ve diğer örgütler arasında varolan sürtüşmeler de son bulabildi çünkü Kurum belli bir meslek grubunu temsil etmekte iddiasında olmayan 'herkesin' örgütü olabildi

Öyle görülüyor ki son iki dönemde yönetimi paylaşırken işbirliği yapan iki örgütten daha önce TJK'nın kapatılmasına karşı olanlar çok akılcıca davranarak Jeoloji Mühendisleri Odası'nı TJK haline dönüştürerek yedi yıl önce kaybettikleri mücadeleyi oda politikalarını belirleyerek kazanmışlardır. Bu açıdan bu guruptakileri mücadelelerinden tutarlı olmalarından dolayı kutlamak gereklidir. Fakat diğer gruba ne demeli? Hem 'biz mesleki ve politik mücadele yapacağız bize engel oluyor" diye 35 senelik bir kurumun kapatılmasından sonra bu kurumun işlevleri dışında hiç bir şeyi görüv olarak görme. Eğer bu konuda önceki fikirlerinden geri adım atmışlarsa o halde jeoloji mühendisleri odası, üyelerine TJK'yı kapattıkları için bir özür borçludurlar. Böylece eski bir yanlış da düzeltilmiş olurlar. Hatta belki de yine eskisi gibi iki ayrı kurumun faaliyet göstermesini sağlarlar ve kendileri bilimsel

faaliyetler yapan kurumun yönetimine talip olarak mesleki haklar için mücadeleyi bunu yapmaya gönüllü insanlara bırakırlar. Böylece kendi üzerlerinde 'meslekî haklar konusunda çalışmak' gibi bir sorumluluk kalmaz. Siz yalnızca siyaset yapıyorsunuz diyenlere görüşlerini gere gere 'evet biz jeoloji mesleği ve meslektaşlarımız için, bu ülkenin doğal kaynaklarının etkili kullanımı için» bu ülkenin insanları için siyaset yapıyoruz ve bununla da gurur duyuyoruz' demeye cesaretli olan insanlara bu görevleri terkedeler.

Aslında tüm bunların Kurum kapatılmadan önce söylenmesi gerekirdi. Ancak görülen odur ki 'likil çıkartıyor diye Kurum'u kapatın bazıları mesleki dayanışma için mücadele etmenin gereğine ve saygınlığına inanmıyorlar. Onlar yalnızca kendilerine rakip kalsın diye yaygara koparmaktaymışlar

Demek ki kendi sürdürmek istedikleri bilimsel faaliyetleri bir başka kurum tarafından yapılması durumundaki rekabeti sürdürecektir cesaret ve yeterlilikten yoksun olduklarından kurumun kapatılmasını savunmuşlar. Bu arada da iki kurum arasında geçmişte olan sürtüşmeleri de insanları iki örgütün varlığından kaynaklanan bir sorun olarak göstermek için kullanmışlar. Halbuki iki örgüt zayıflık değil daha büyük bir güç de olabildi. Ancak kolay yol seçilerek kapatma, yok etme yoluna gidilmiştir. Böylece Jeoloji Mühendisleri Odası 'onların' olacaktı ve kendi küçük girişimci duygularını tatmin ederek 'birileri' haline geleceklerdi. Odamıza sahip çıkarak değil 'sahiplenerek' hiç bir işlevini

yerine getirmesine fırsat vermemek v© sonunda 'Odamızı da kapatmak veya kapatmaktan daha beter hale getirmek' istiyorlarmış* Çoğulculuğa karşı çıkardıkları merkezîyetçiliği 'demokratik merkezîyetçilik' olarak sunarken bu meğerse 'ben merkezîyetçilik' veya 'küçük girişimci merkezîyetçilik' imiş. Hal böyle olunca da tüm hedef sahip olunanın ne pahasına olursa olsun elde tutulması ve bu amaçla şatafatlı gösterileri© insanların gözü boyanırken asıl yapılması gerekenler unutturulmaya çalışılmış, Burada dayandıkları işe gerçekten korkunçtur: Güvendikleri, insanların duyarsızlıkları v© katılımdaki isteksizlikleri olmuş. Katılımı arttırmanın yollarını aramak yerine katılımın (en azından onlar gibi düşünmeyen* terin katılımının) varolan düzeyde veya daha altlarda kalmasını sağlamışlar, 20 kişi ile yapılan danışma kurullarını bir utanç vesilesi olarak görüp önlem almak yerin© ('ya abii kitleler çok duyarsız' klişesinin ardına sığınarak) başka toplantıları üyelere kapalı yapmanın gerekçesi olarak görmüşler.

Bundan dolayı Jeoloji Mühendislerinin kendi sorunlarına ve odalarına sahip çıkmaları v© Jeoloji Mühendisleri Odası'nın sorumluluk alanlarını kesin sınırlarla saptamalarının zamanı gelmiştir. Mesleki haklar konusu için uğraş vermeyi de bilimsel faaliyetleri de bu konuda gerçekten yetkin kişiler© teslim edilmesi için İnsiyatiflerini kullanmalıdırlar. Böylece son yıllarda sahipsiz kalan jeoloji mesleği ve jeoloji mühendisleri de odalarına yeniden kavuşabilirler